

Пишемо
есе

МОДУЛЬ 8

Вчимося
писати есе

Початок обговорення

Формальне есе складається з:

- Вступу / огляду теми;
- тези;
- доказів, які вводять у текст ключовими фразами;
- посилань на джерела;
- коментарів щодо доказів;
- висновків і закликів до дій.

**Порівняйте зі своїм
списком. Що спільне?
Що відмінне?**

Ми можемо використовувати план формального есе як план нашого тексту

Іноді потрібно написати формальне есе швидко, або ж «на вимогу»

- Робочі аркуші — статті, інфографіка
- Написання формального есе
- Підказка
- Написання в межах визначеного часу

Не нове

Не нове

Нове

Нове

**Новими є лише робота
з підказками й часові рамки
для написання.**

Що ви відчуваєте щодо письма на вимогу?

- Чи відчуваєтеся ви схвильованими, наляканими, стривоженими? Чому? Що спричиняє такі емоції? Можливо, ви відчуваєте комбінацію кількох емоцій? Запишіть свої думки.
- Ви зможете поділитися своїми думками, коли «сядете на свій стілець» за столом Робін Етвуд.

Письмо на вимогу: хто за столом? Найважливішими є учні.

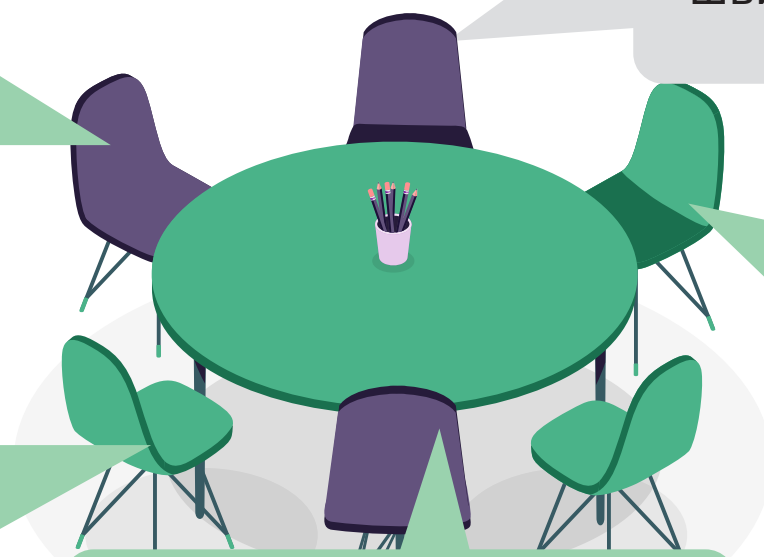
Я почуваюся нервово, тому що іноді не можу прочитати слова й мені не вистачає часу для того, щоб дописати текст.

Я почуваюся налякано й у мене аж болить живіт, тому що обмеження в часі тисне на мене, і я забуваю все, що знаю.

Я почуваюся впевнено, бо люблю писати й демонструвати свої навички письма.

Я почуваюся натхненно, тому що люблю працювати на швидкість. Це як гра.

Я відчуваю натхнення, бо люблю писати. Але я також хвилююся через обмеження в часі. Іноді я завмираю, бо не можу зрозуміти, з чого почати або що робити далі.

Що ви помітили?

- Прогляньте робочі аркуші впродовж 3–4 хвилин.
- Поверніться та обговоріть, що ви помітили.

Ми помітили...

- запитання / назву: «Необхідність читати книжки у XXI столітті?»;
- місце для написання імені;
- підказки (дають огляд теми, а також вказують аудиторію, для якої пишемо);
- план роботи на найближчі заняття: читаємо й плануємо; пишемо формальне есе;
- матеріали для читання: перший матеріал дає огляд проблеми та її бекграунд, матеріал №4 є інфографікою;
- що деякі матеріали мають заголовки й підзаголовки.

Покажімо, що ми знаємо!

Нам знадобиться план:

- для читання;
- для письма.

**Сьогодні ми почнемо
з плану для читання.**

Читання

- Визначте проблему (огляд).
- Прогляньте матеріали, щоб визначити свою тезу щодо проблеми (теми).
- Напишіть свою тезу.
- Знайдіть докази на підтримку власної тези.
- Складіть усе це у вигляді плану.

За короткий проміжок часу треба зробити дуже багато. Нам потрібен план, який допоможе працювати швидко.

Зробімо план написання сильного й змістовного формального есе

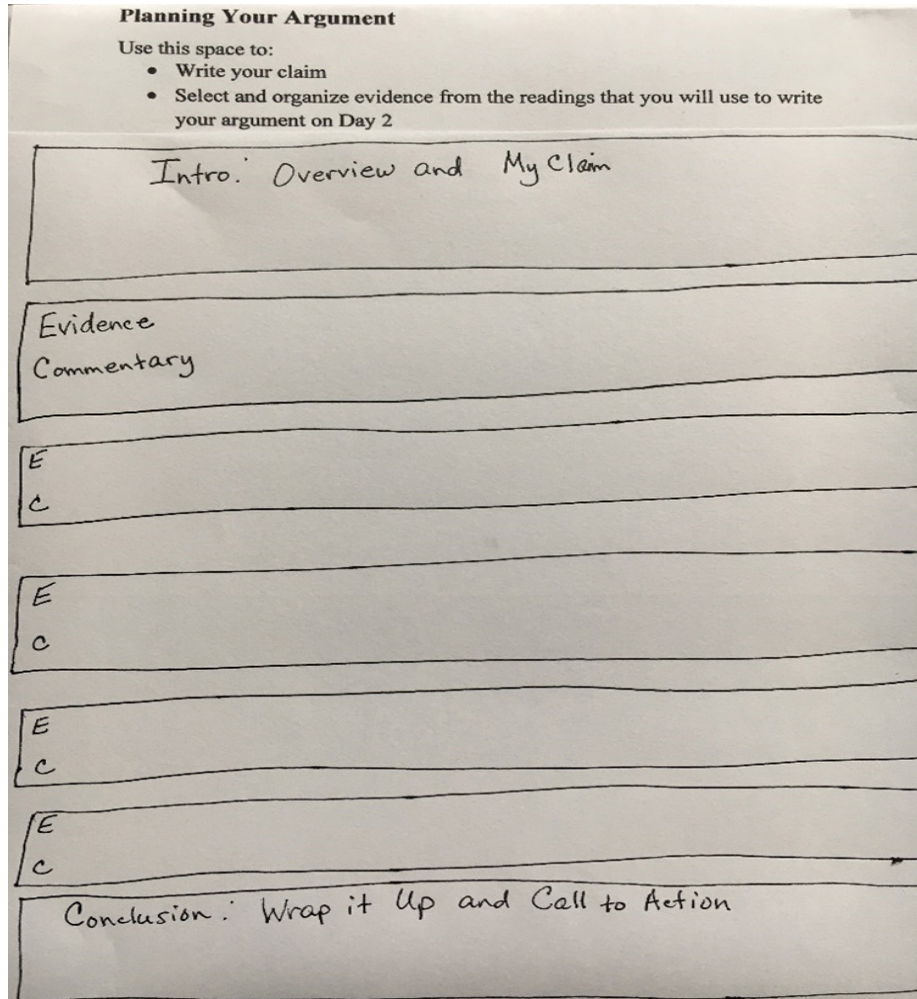
Щоб зекономити час, нам потрібно:

- 🕒 переглядати і/або читати швидко;
- 🕒 «кодувати» текст, робити нотатки, заповнювати план есе одночасно.

Намалюйте план структурованого есе на сторінці для планування на ваших робочих аркушах. Заповнюйте цей план мірою прочитання текстів. Це зекономить час.

Намалюйте план на сторінці для планування вашого читацького набору

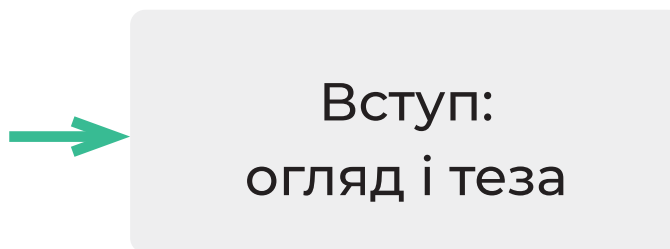

Цей план допоможе відстежувати ваші нотатки. А вони допоможуть запам'ятати важливе, що потрібно додати у ваше формальне есе. Ви можете використовувати більше або менше доказів, ніж зазначено в плані.

Почніть зі вступу / огляду

- Де ми знайдемо інформацію на робочих аркушах для цієї частини планувальника?

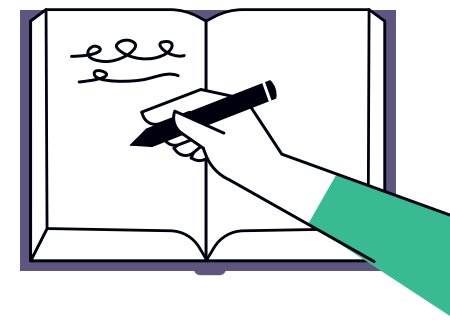
- Разом з однокласником / однокласницею перегляньте робочі аркуші, щоб визначити, де можете знайти інформацію для огляду.

Заповнюємо частину планувальника, пов'язану з оглядом

Вступ: огляд (і теза)

Слова, які я можу використати в огляді, коли писатиму есе: «читання», «користь», «розвиток», «професійне зростання».

Робіть нотатки, щоб нагадати собі, що саме ви хочете додати в огляд. Вступ ви напишете на наступних заняттях, тому зараз ми лише робимо нотатки, щоб нагадати про те, що потрібно додати.

Заняття 2

- Швидко прочитайте тексти, позначаючи можливі докази (наприклад, літерою «Д»).
- Напишіть власну тезу.
- Знайдіть докази на підтримку власної тези.
- Визначте, яким буде ваш заклик до дій.
- Вирішіть, як у майбутньому варто ділити відведений час на читання і планування.

Швидко читаємо, щоб отримати потрібну інформацію

Читання першого речення кожного абзацу — хороша стратегія. Я спробую!

Я прочитав / прочитала перший розділ учора, тому почну з нього.

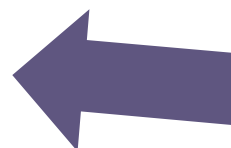
Читання 1. Перше речення кожного абзацу. Текст «На 25% здоровіші й мають більшу оплату праці. Чому та навіщо українцям читати книжки»

8% українців щодня читають книжки. Це багато чи мало в контексті сучасного рит.

**Я впевнений / впевнена,
що це важливо.**

2019 року KVB Boekwerk, платформа знань та інновацій для видавців Королівства Нідерланди, провела масштабне дослідження, покликане пояснити, чому читати корисно.

**Думаю, я пропущу цей абзац.
Можливо, зможу використати
дещо з цього в огляді. Якщо
коротко, то я дізнався / дізналася,
що є спеціальні дослідження
щодо рівня читання.**

Для сучасного європейського суспільства важливо мати порядних громадян, які поважають інших, готові допомагати й співпереживати. *Здатність викликати емпатію має художня література.*

**Якщо читання впливає на формування
поваги й емпатії, то це важлива думка.
Я позначу це «ДЗ», або «докази за».**

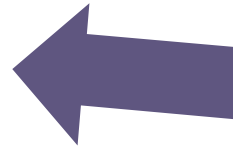
Читання 1. Перше речення кожного абзацу

Всесвітній економічний форум, ніби підтверджує прогнози письменників-фантастів, попередив про стрімку зміну компетентностей на глобальному ринку праці. Щоб швидше адаптуватися, необхідно вчи

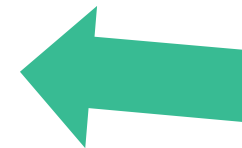
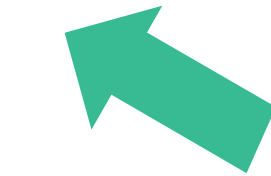
Читання — зарядка для мозку, що допомагає запобігати розвитку деменції. Це ще й певна звичка працювати з інформацією,

Тепер порівняймо. За даними GfK (Товариства споживчих досліджень) за 2020 рік, 48% мешканців Королівства Нідерланди читали щодня. Гуглимо інформацію щодо і

Цікаво, що хоча 81% визнають позитивний вплив читання на професійне зростання, тільки 47% згодні з тим, що воно сприяє матеріальному достатку. Вітчизняні реалії такі,

Я не впевнений / не впевнена, що це важливо знати. Я не буду кодувати це речення.

Перше речення здається схожим на доказ користі читання. Я позначу його як ДЗ. Наступні два речення є гарними ілюстраціями (прикладом) зв'язку читання та успішності. Але друге речення потребує контексту, адже інформації про Нідерланди недостатньо для порівняння.

Читання 1. Перше речення кожного абзацу

Чи можна подолати цю сумну різницю між 8% і 48%? Адже, здається, що над культурою читання в нашій країні нависло українське ментальне усвідомлення проблеми, але небажання її розв'язати. Будемо оптимістичними.

Очевидно, що висновки підсумовують усе висловлене до цього й позначають напрям дій: подолати відсоткову різницю між кількістю активних читачів у Нідерландах та Україні. Також це схоже на мету, яку має поставити перед собою суспільство. Я можу використати цю інформацію для формулювання власних висновків.

Читання 2: Чому діти не читають і що з цим робити

Прогляньте заголовок і підзаголовок:

Чому діти не читають і що з цим робити

На запитання відповідає Таня Стус, дитяча письменниця і керівниця Лабораторії дитячого читання МАН

Дивлячись на заголовок у формі запитання, я розумію, що тут ітиметься про обговорення проблеми дитячого читання. Підзаголовок указує, що цю проблему, імовірно, подано у форматі інтерв'ю. Я прочитаю трохи більше, перш ніж висловлю свою думку.

Читання 2: Чому діти не читають і що з цим робити

Короткий огляд кожного питання і відповідей в інтерв'ю показує, що:

- тип сприймання інформації суспільством змінюється, зокрема через диджиталізацію;
- сучасне читання і книжки потрібно адаптувати до змін;
- можна використовувати різні варіанти тексту для читання (паперові, аудіо тощо);
- заохочувати дітей до читання все ж потрібно.

Усі ці ідеї здаються важливими. У цій статті наведено багато думок про зміну підходів до читання, але не відмови від нього. Я позначу кожен з цих думок «Д», тобто докази та ідеї на користь сучасних підходів до читання.

Моя теза

Приклад 1: Читання досі є необхідним для розвитку особистості й суспільства загалом.

Приклад 2: Зміни в сучасному світі й поява інших джерел інформації ставлять під сумнів необхідність читання.

Ці два твердження можна підтвердити доказами з прочитаного. Швидко перегляньте докази, які ви позначили. Напишіть тезу у вступній частині вашого плану аргументації.

Завершіть планування

Planning Your Argument

Use this space to:

- Write your claim
- Select and organize evidence from the readings that you will use to write your argument on Day 2

Intro: Overview and My Claim

Evidence Commentary

E
C

E
C

E
C

E
C

Conclusion: Wrap it Up and Call to Action

Напишіть свою тезу під словами, які ви записали для огляду.

Подивіться на докази, які ви зашифрували. Оберіть ті, які найкраще підтримують вашу тезу. Напишіть короткий коментар до доказу, щоб пам'ятати, чому ви його обрали.

Цей розділ поки що не потрібно заповнювати. У вас буде час подумати про це в день написання есе.

Матеріал 4: Інфографіка

Я міг би / могла б використати дещо з цього, щоб доповнити свій огляд. Можна додати інформацію про те, як читання для задоволення впливає на загальний рівень розуміння будь-яких текстів.

Матеріал 4: Інфографіка

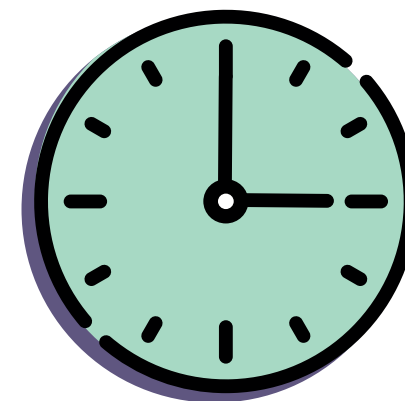

Факт про те, що соціально-економічний рівень впливає на можливості й цікавість до читання, я можу застосувати для формулювання доказів.

Розподіляємо час

- Тепер, коли в нас є план, як ми можемо розподілити час на читання? Упродовж цієї сесії ми маємо:
  - прочитати огляд;
  - прочитати всі матеріали;
  - заповнити план структурованого есе.

На це в нас є 25-30 хвилин.

- У малих групах вирішіть, як розподілити час.
- Розмістіть свій план розподілу часу на стіні.
- Поділіться думками про нього з класом.

Заняття 3

- Продемонструйте свої знання щодо написання сильного формального есе.
- Напишіть сильний початок.
- Розвивайте аргументацію з доказами й коментарями.
- Сформууйте сильну кінцівку.

Показати, що я знаю

Що я знаю про сильне формальне есе:

- вступ, що містить огляд і мою тезу;
- посилання на джерела;
- доказ, який пов'язаний з тезою;
- висновок, який містить заклик до дії.

Спробуймо
кожен з них!

Вступ: огляд і моя теза

Огляд

Моя теза

Приклад 1:

Багато сучасних досліджень демонструють безпрецедентну користь читання для людства. Тому читання досі є необхідним для розвитку особистості й суспільства загалом.

Обидва зразки містять огляд проблеми й тезу.

Приклад 2:

Розвиток технологій і зміна поглядів суспільства впливають на абсолютно всі сфери нашого життя. Зміни в сучасному світі й поява інших джерел інформації ставлять під сумнів необхідність читання.

Ваша черга!

- Подивіться на верхню частину вашого планувальника.
- Напишіть вступ, який містить огляд проблеми й вашу тезу.
- Обміняйтеся паперами з однокласником чи однокласницею.
- Дайте одне одному зворотний зв'язок:
  1. чи додали ви в огляд достатньо інформації, щоб людина, яка нічого не знає про проблему, змогла її зрозуміти?
  2. ваша теза зрозуміла? Дискусійна? Її можна обстоювати?

Докази: посилання на джерела, сигнальні фрази, коментарі

доказ
коментар

Доказ: Читання знижує рівень стресу, допомагає пережити емоційно складні періоди життя, підвищує самооцінку — допомагає людині почуватися щасливою. (Читання 1)

Тепер порівняймо. За даними GfK (Товариства споживчих досліджень) за 2020 рік, 48% мешканців Королівства Нідерланди читали щодня. Гуглимо інформацію щодо рівня життя в країні, отримуємо промовисті дані, а на додачу — високий бал задоволеності своїм життям (нідерландці поставили йому сімку за десятибальною шкалою).

8% українців проти 48% нідерландців... Ці цифри багато що пояснюють, хоч за даними дослідження Українського інституту книги «більшість українців погоджуються як із тим, що “читання допомагає зробити складний вибір, коли цього вимагають життєві обставини”, так і з його позитивним впливом на саморозвиток, професійне зростання, розслаблення та комунікацію з людьми».

Я напишу абзац, який містить ці докази й підтримує потребу в регулярному читанні.

Докази: посилання на джерела, сигнальні фрази, коментарі

доказ
коментар

Доказ: Читання позитивно впливає на розвиток когнітивних і соціальних здібностей. (Читання 3)

Дослідники спостерігали за розвитком понад 10 тисяч дітей у віці від 9 до 13 років з різних етнічних груп і різного соціально-економічного статусу.

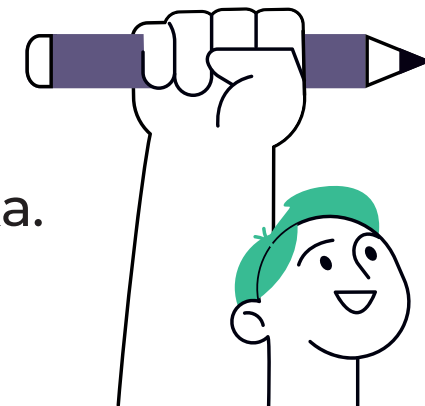
Половина групи почала читати рано в дитинстві, а інша половина ніколи не читала в ранньому дитинстві або почала читати пізно.

Читання для задоволення в ранньому дитинстві пов'язане з кращими освітніми досягненнями в підлітковому віці, а також з меншою кількістю проблем із психічним здоров'ям.

Я напишу абзац, який містить ці докази й підтримує думку про користь читання.

Ваша черга!

1. Подивіться на середню частину вашого планувальника.
2. Оберіть із нього один доказ.
3. Напишіть абзац, в якому ви:
  - посилаєтеся на джерела й використовуєте сигнальні фрази;
  - додаєте докази;
  - коментуєте доказ так, щоб він підтримував тезу.
4. Поміняйтеся напрацюваннями з однокласником / однокласницею.
5. Дайте одне одному зворотний зв'язок:
  - чи ви посилалися на джерела? Чи додали сигнальні фрази?
  - чи ви додали докази?
  - чи прокоментували доказ так, щоб він підтримував вашу тезу?

Висновок і заклик до дії: зразок 1

Читання книжок впливає на всі сфери життя суспільства — від соціальної до фізіологічної. Це явище важко переоцінити навіть для сучасного світу з його постійними змінами й новими джерелами інформації. Суспільство й держава мають спільно дбати про підвищення престижу та рівня читання людей різного віку.

Цей висновок підсумовує і містить заклик до дії: «Ми маємо разом змінювати підходи до читання».

Висновок і заклик до дії: зразок 2

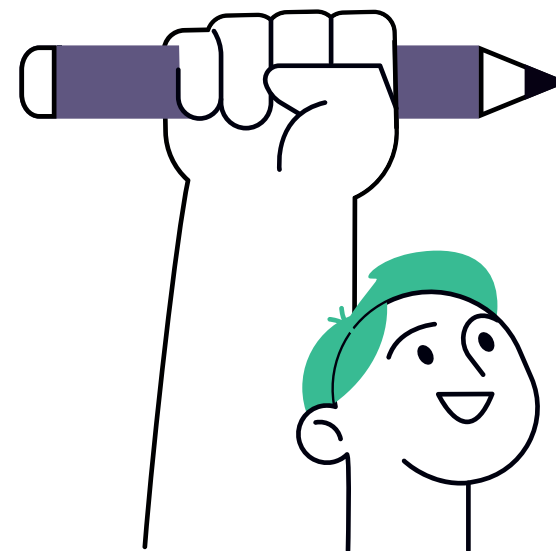
Якщо суть читання полягає насамперед в отриманні знань і нової інформації, то зробити це можна іншими способами, які пропонують сучасні технології. Нам варто давати змогу кожному й кожній обирати свій зручний спосіб взаємодії з інформацією та даними.

Цей висновок підсумовує і містить заклик до дії: «Обирати свій спосіб отримання нової інформації».

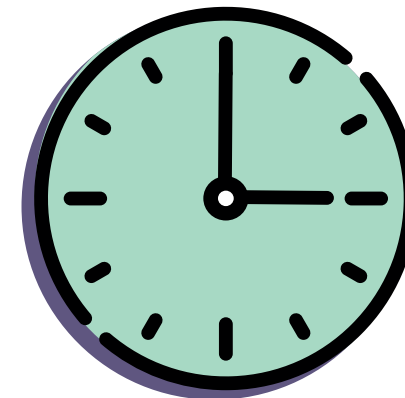

Ваша черга!

- Подивіться на нижню частину вашого планувальника.
- Напишіть висновок, який підсумовує і містить заклик до дії.
- Обміняйтеся напрацюваннями з однокласником / однокласницею.
- Дайте одне одному зворотний зв'язок:
  1. чи ви підсумували цікаво?
  2. чи додали заклик до дії?

Розподіляємо час

Під час сесії письма ми маємо:

- написати вступ, який містить огляд і тезу;
- використати докази з джерел на підтримку тези, послатися на ці джерела, написати коментар щодо доказу;
- написати висновок, який підсумовує написане й містить заклик до дії.

На це в нас є 30-35 хвилин.

- У малих групах вирішіть, як розподілити час.
- Розмістіть свій план розподілу часу на стіні.
- Поділіться думками про нього з класом.